

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Бобик Марина Василівна

курсант факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування ДДУВС

Науковий керівник –

доцент кафедри теорії та історії
держави і права, к.ю.н., доц.

Філянina Л.А.

ВИМУШЕНІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ: ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВИЙ СТАТУС

Необхідність встановлення і регулювання спеціального міжнародно-правового статусу переміщених осіб та вимушених переселенців зумовлюють збройні конфлікти та інші надзвичайні ситуації, що призводять до масового переміщення осіб з регіонів постійного проживання в інші.

Нажаль у сучасній Україні останнім часом відбуваються нечувані для міжнародного співтовариства явища, такі як: окупація, інтервенція, тероризм, АТО. Дані події мають наслідки як соціального так і економіко-політичного характеру, а саме призводять до масових порушень прав людини та необхідності значної кількості населення України вдаватися до переїзду в інші регіони нашої держави. Таких громадян України зараз називають вимушеними переселенцями, що підкреслює мотиви їх переміщення – вони вимушені залишити свої домівки, щоб зберегти власне життя та життя своїх близьких, або уникнути насилля чи політично мотивованого переслідування за свої переконання.

Процес міграції отримав суттєвого розповсюдження у всьому світі, проте в Україні саме зараз він є досить частим явищем. Велика кількість мешканців сходу України вже декілька років активно переселяється. Частина людей переміщується через те, що були в осередку воєнного конфлікту та намагаються врятуватись, а частина не була свідком бойових дій, проте боїться переслідувань через свої політичні погляди. Як би там не було, причини у кожного свої, проте ситуація, яка склалась на території, де вони проживали, змусила їх змінити звичне середовище життя [1].

Вимушеним переселенцем відповідно обставин, що змусили до таких дій визнається: громадянин України, змушений залишити місце проживання на

території іноземної держави і який прибув на територію України, а також громадянин України, змушений залишити місце проживання на території одного суб'єкта України і прибув на територію іншого суб'єкта України; або іноземний громадянин чи особа без громадянства, які на законних підставах постійно проживають на території нашої держави і змінили місце проживання в межах території України за обставинами передбаченими у законодавстві України.

Масова вимушена міграція виникла в результаті окупації Автономної Республіки Крим, масових порушень прав людини на території Кримської автономії, злочинної діяльності сепаратистських та проросійських терористичних організацій у Донецькій та Луганській областях: вбивств, викрадень, катувань, спричинення терористами бойових дій [2].

Вимушені переселенці мають невід'ємне право на забезпечення тимчасовим житлом, усіма необхідними засобами для нормального проживання, працевлаштування, отримання медичної допомоги, всіх видів державної соціальної підтримки, зокрема пенсії, компенсації.

19 червня 2014 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про правовий статус осіб, які вимушені залишити місця проживання внаслідок тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та обставин, пов'язаних з проведенням антитерористичної операції на території України». В даному законі визначається, що переміщені особи мають право на документ, який підтверджуватиме їх статус. Цей документ має видавати Міграційна служба. Також, даним законом визначається право на житло в регіонах, які будуть окремо визначені. У випадку, якщо особа не погодиться, а захоче жити в іншому регіоні, то право на житло вона втратить. Разом з тим, вимушені переселенці мають право на отримання грошової допомоги на себе та кожного неповнолітнього члена сім'ї. Держава гарантує дотримання трудових прав та права на освіту.

Отже, вимушений переселенець це громадянин України, який змінив місце проживання щоб уникнути негативних наслідків збройного конфлікту, вчиненого щодо його або членів його сім'ї насильства або інших форм переслідування або реальної небезпеки піддатися переслідуванню за ознакою громадянства, расової чи етнічної приналежності, віросповідання, мови, а також за ознакою приналежності до певної соціальної групи або політичних переконань, що стали приводом для проведення ворожих кампаній щодо конкретної особи чи групи осіб, масових порушень громадського порядку, порушень прав людини та основних свобод, внаслідок голоду, епідемії чи надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

1. Педько К.В. Соціально-психологічні особливості вимушених переселенців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=2475

2. Мішко М.М. Права та зайнятість внутрішньо переміщених осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.svalyava-vlada.gov.ua/filelib/sou/220715%20Стаття%20%20у%20Вісті.pdf>.